

Zbiorowe interesy konsumentów – wykonanie decyzji zobowiązującej – „luz decyzyjny” przedsiębiorcy.

Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z 1 czerwca 2012 r.
XVII AmA 229/09

1. **Jedynym źródłem obowiązku przedsiębiorcy w zakresie sposobu wykonania decyzji zobowiązującej wydanej przez Prezesa UOKiK jest treść sentencji decyzji, a nie treść zobowiązania złożonego przez przedsiębiorcę czy treść uzasadnienia decyzji.**
2. **Przedsiębiorca wykonujący decyzję zobowiązującą może skorzystać ze swoistego „luzu decyzyjnego”, co oznacza że dopuszczalny jest taki sposób wykonania obowiązku nałożonego decyzją Prezesa UOKiK, który pozostaje w zgodzie z sentencją decyzji, choćby nie był on wprost przewidziany w jej uzasadnieniu.**
3. **W decyzji zobowiązującej mogą być określone tylko takie zobowiązania, których wykonania podjął się sam przedsiębiorca.**

Omawianym wyrokiem SOKiK uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 3.11.2009 r. (DDK 7/2009), nakładającą na spółkę J., prowadzącą działalność na rynku usług deweloperskich, karę pieniężną za niewykonanie decyzji zobowiązującej wydanej tej spółce 28.11.2008 r. (DDK 29/2008). W decyzji zobowiązującej Prezes UOKiK, po przyjęciu zobowiązania spółki J. do zaniechania stosowania we wzorcach umownych klauzul abuzywnych wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., poprzez aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym, nałożył na spółkę J. obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie do 1.03.2009 r. Prezes UOKiK nałożył ponadto obowiązek złożenia, do 31.03.2009 r., sprawozdania o stopniu realizacji powyższego zobowiązania. Po otrzymaniu przedmiotowego sprawozdania, Prezes UOKiK uznał, że spółka J. nie wykonała decyzji zobowiązującej z 2008 r. zgodnie z jej treścią, ponieważ sposób wykonania zobowiązania do aneksowania wzorców umownych nie był tożsamy ze sposobem opisanym w uzasadnieniu decyzji. W tej sytuacji Prezes UOKiK wszczął przeciwko spółce J. postępowanie na podstawie art. 107 uokik i wydał w jego wyniku decyzję z 2009 r., od której spółka J. złożyła skuteczne odwołanie.

Za istotę sporu SOKiK uznał relację pomiędzy sentencją decyzji zobowiązującej, a jej uzasadnieniem, stwierdzając iż z uzasadnienia nie można wywodzić wniosków co do zakresu przyznanych przedsiębiorcy praw ani nałożonych na niego obowiązków. Jedynym źródłem obowiązków przedsiębiorcy jest treść sentencji decyzji. Sentencja powinna być na tyle konkretna i jednoznaczna, aby można z niej było bezpośrednio wywieść sposób, zakres i termin wykonania wszelkich czynności objętych decyzją zobowiązującą. W szczególności, nie można z uzasadnienia decyzji domniemywać ani wyprowadzać rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 107 k.p.a., tylko rozstrzygnięcie decyzji stanowi wiążącą wypowiedź organu administracji publicznej co do istoty sprawy. W przypadku sprzeczności

między rozstrzygnięciem a uzasadnieniem, pierwszeństwo należy przyznać rozstrzygnięciu (wyr. NSA z 17.12.1999 r., IV SA 2070/97, LEX nr 48693).

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu określił w sentencji decyzji zobowiązującej treść obowiązku spółki J. wyłącznie jako aneksowanie wzorców umów. SOKiK podkreślił, że Prezes UOKiK nie nakazał spółce J. dokonania zmian umów zgodnie z przedstawionym przez spółkę wzorem załączonym do jednego z pism złożonych w toku postępowania administracyjnego, ani też nie sprecyzował zobowiązania do wprowadzenia konkretnych zapisów czy określonych zmian wzorca umownego. Wykonując decyzję zobowiązującą, przedsiębiorca skorzystał zatem ze swoistego „luzu decyzyjnego” (określenie użyte przez spółkę J. oraz SOKiK), ograniczonego jedynie koniecznością pozbycia się z obrotu postanowień uznanych za niedozwolone. Spółka J. zmieniła zatem wzorce umowne w sposób jej zdaniem tożsamy z treścią sentencji decyzji, poprzez usunięcie z nich zakwestionowanych klauzul abuzywnych. Uzasadnienie decyzji zobowiązującej wskazywało co prawda na potrzebę dokonania dalej idących zmian wzorców, określając także kierunki tych zmian, a nawet elementy treści pożądanego z punktu widzenia ochrony interesów konsumentów nowych klauzul umownych. Jednakże brak odzwierciedlenia tych uregulowań w rozstrzygnięciu decyzji otworzył niejako przedsiębiorcy drogę do skorzystania z innej możliwości osiągnięcia celu w postaci zaniechania stosowania klauzul abuzywnych wskazanych w tymże rozstrzygnięciu. SOKiK uznał takie postępowanie spółki J. za prawidłowe, pomimo iż Prezes UOKiK w uzasadnieniu decyzji z 2009 r., stwierdzając niewykonanie decyzji zobowiązującej, jako okoliczność obciążającą przedsiębiorcę podniósł to, iż zakwestionowane odstępstwo przedsiębiorcy od warunków, na jakich jego zdaniem wydana została decyzja zobowiązująca, przyniosło negatywne dla konsumentów skutki w postaci pogorszenia się ich sytuacji prawnej w ramach relacji kształtowanych przez zmienione wzorce umowne. Z drugiej strony znamienne jest, że w tym samym uzasadnieniu Prezes UOKiK stwierdził, iż kwestia ewentualnej abuzywności użytych przez spółkę J. postanowień umownych w procesie aneksowania pozostaje obojętna dla oceny wykonalności decyzji. W tej sytuacji SOKiK za najistotniejsze uznał to, iż brak sprecyzowania sposobu wykonania zobowiązań nie uzasadnia zastosowania art. 107 uokik.

W omawianym wyroku SOKiK przypomniał także, że decyzja zobowiązująca może zawierać tylko takie zobowiązania, których wykonania podjął się sam przedsiębiorca. Oznacza to, że Prezes UOKiK nie może wskazać w decyzji zobowiązania, którego przedsiębiorca nie zaakceptował. Te zaś obowiązki, które finalnie zostały odzwierciedlone w treści wydanej decyzji zobowiązującej, mogą być przedmiotem swoistych negocjacji pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcą.

Jarosław Sroczyński

Markiewicz & Sroczyński